

MUNI
MED

Pedagogika jako věda o edukaci

Vymezení pojmu

Paidagogos (doprovázející otrok)

Paedagogus (průvodce, učitel)

**Michelangelo Buonarroti -
Umírající otrok (socha)**

Vymezení pojmu pedagogika

Laik = jak vychovávat děti ve škole

Odborník – odlišné chápání, zná historický kontext

Pedagogika se skládá z:

Teorie (věda, výzkum) + praxe (edukační činnosti)

Věda o výchově stanovující normy (O.Chlup)

J. A. Komenský, Velká didaktika

„Vyučování ve školách musí býti všeobecné, aby všichni, kdož jsou posíláni na svět, se učili znáti základy, příčiny a cíle všeho hlavního. Školy by měly býti dílnami lidskosti. Krátce, poněvadž na dětském věku a vychování závisí celý ostatní život, všechno bude ztraceno, nebude-li ke všemu připraven, ke všem poměrům celého života. Jako se v matčině životě tvoří budoucí člověk, tak ve škole všemu tomu, co se týká člověka, všecky je vyučovati třeba, později ve prospěch každému. To vzdělání je přípravou na život a před dospělostí by dokončeno býti mělo.“

J. A. Komenský, Velká didaktika

„Má-li se užití prostředků proti zkáze lidského pokolení, musí se to díti nejspíše opatrným a obezřetným vychováváním mládeže.

Neslavno jest pak zoufati nad výsledkem. Konečně jest největším nebezpečenstvím, nebudou-li člověku vštěpována prospěšná pravidla životní, a to hned od kolébky.“

Vymezení pojmu pedagogika

Celoživotní proces (důležitost prenatální výchovy)

Probíhá v různých prostředích a za různých podmínek

Vymezení pojmu pedagogika/didaktika

„Naší didaktiky začátkem budiž vypátrati a najíti způsob, podle něhož by ti, kdo učí, učili méně, ti však, kdo se učí, naučili se více, podle něhož by škola měla méně hluku, nechuti a marné práce, avšak více klidu, rozkoše a pevného výsledku, méně zmatku a nesvárů, více světla, pořádku, míru a pokoje.“

J.A.Komenský

Vymezení pojmu pedagogika

Má svůj předmět zkoumání (výchovu člověka)

Má soubor prostředků, metod a technik

Má základní pojmový aparát

Není vázána pouze na vzdělávání ve školských institucích

Edukační věda (výchovné a vzdělávací působení)

Vztah k dalším vědám - interdisciplinarita

Zdravotní vědy

Ekonomika

Psychologie

Pedagogika

Sociologie

Filozofie

další vědy

Výchova a vzdělávání

Specifický druh lidské činnosti

Cílem je vyvolání žádoucí odezvy

Záměrné a soustavné formování osobnosti směrem k aktivitě jedince

Proces vytváření a ovlivňování podmínek (stimulující) optimální rozvoj jedince

Pedagogika ve zdravotnických disciplínách

Specifický druh lidské činnosti

S cílem vyvolání žádoucí odezvy

Záměrné a soustavné formování osobnosti směrem k aktivitě jedince (zdraví, pohoda)

Proces vytváření a ovlivňování podmínek (stimulující) optimální rozvoj jedince

Zdravotní gramotnost - prevence – zdravotní chování

Porodní asistence

Specifický druh činnosti PA

Vyvolání žádoucí odezvy

Záměrné a soustavné formování osobnosti ženy a její rodiny směrem k aktivitě, zdraví, pohodě

Proces vytváření a ovlivňování podmínek (stimulující) optimální vývoj jedince

Vzdělávání, pomoc, podpora (prevence)

Funkce zdravotníka

Autonomní

(podpora zdraví a prevence, poskytování informací, motivace, podíl na vzdělávání, doprovod)

Kooperativní

Výzkum a vývoj

Plánování a koordinace

Edukace ve zdravotnictví

Součást profesionální péče

Identifikace rizik a jejich následná eliminace

Důraz na primární péči a prevenci

Aktivní zapojení jedince do procesu naplňování cílů Zdraví 21

Prostředek k získání aktivního přístupu klienta/ky ke zdraví

například již J.A.K. věděl, že...

„...nad jiné časy pobožněji sobě počínat, aby plod pod srdcem jejím zdárně zformován byl. Za tím potřebí matkám samým šetrnosti, předně střednosti a diety dobré, aby obžerstvím a opilstvím neb nastuzením nezemdlily plodu svého. Také vystříhati se pádu a prudkého hnutí mysli své, sic může nastat umrtvení plodu a potracení neb na zdraví zemdlení jeho. Neb jaká matka po čas těhotnosti jest, takových povah dítě bude.“

Jan Amos Komenský
Informatorium školy mateřské

Vývoj edukace

70. léta – jednoduché předávání instrukcí a informací (plnění ordinací)

Konec 80. let – politické změny = prosazování změn a hodnot v práci PA a VS (důležitost informací)

90. léta – KOP, ošetrovatelský proces, klientka = partner, důraz na aktivní přístup a odpovědnost klienta/tky k vlastnímu zdraví

Individualita příjemce péče v popředí zájmu

Práva pacientů = právo na informace

Vývoj edukace

Počátek 21. století

Tradičně orientované poskytování péče (ústavy)

Zvýšený důraz na primární péči a prevenci (výchovu ke zdraví) - deficitní

Kompetence PA, VS, záchranáře

Edukace ve zdravotnictví

Předpoklady pro naplnění role edukátora/ky:

- Dostatek informací a odborných znalostí
- Pochopení vlastní role
- Znalost edukačního procesu
- Znalost a dovednost tvorby edukačního projektu
- Schopnost posouzení subjektu edukace (respekt)
- Osvojení si dovedností edukátora (komunikace)
- Morálně-volní vlastnosti (zodpovědnost)

Východiska edukace

VĚDĚT – UMĚT – CHTÍT

Právo na informace

Výchova jednotlivce, rodiny, komunity

Právo informované volby - souhlas kl.

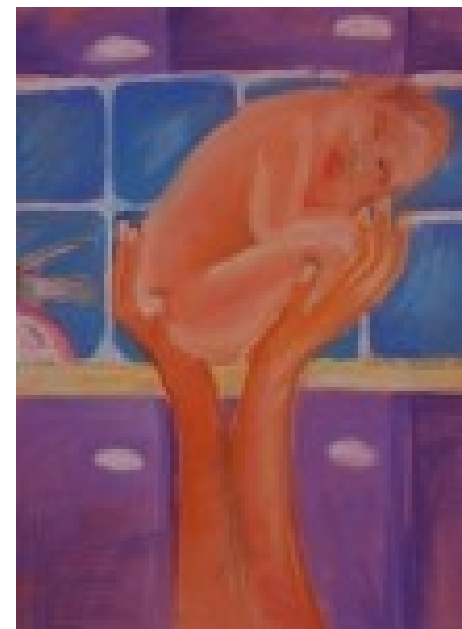
Přirozená potřeba = dostatek informací

Znalost rozsahu kompetencí

Cíl edukace

Pomoc jednotlivcům, rodinám, komunitám dosáhnout tělesného, duševního, sociálního a duchovního zdraví, pohody a souladu s jejich sociálním a kulturním prostředím.

Zdravá společnost

Závěr

- Edukace je jeden z nejdůležitějších aspektů primární prevence a oboru
- Významná samostatná funkce zdravotníka - profesionála
- Zlepšuje kvalitu života
- Součást prevence i léčby
- Naplnění autonomní role